

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžo/349/2015
Identifikačné číslo spisu: 7013200488
Dátum vydania rozhodnutia: 25.01.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:7013200488.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. v právnej veci navrhovateľa: C. L., narodený dňa XX.XX.XXXX, A., prechodne bytom O., korešpondenčná adresa T., zastúpeného opatrovníkom: JUDr. G. G., vyšší súdny úradník Okresného súdu Košice II., proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, kancelária Košice, Moyzesova 18, Košice, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu sp. zn. 1301/13, ev. č.12657/13 zo dňa 26.03.2013, na odvolanie odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Sp/17/2013-25 zo dňa 28.04.2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Sp/17/2013-25 zo dňa 28. apríla 2015 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 250j ods. 2 písm. a) s použitím § 250l ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zrušil rozhodnutie odporcu sp. zn. 1301/13, ev. č.12657/13 zo dňa 26.03.2013 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uvedeným rozhodnutím odporca nepriznal navrhovateľovi v zmysle ustanovenia § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi (ďalej len „zákon o poskytovaní právnej pomoci“) nárok na poskytnutie právnej pomoci. Zároveň navrhovateľovi nepriznal právo na náhradu trov konania.

Súd v konaní po preskúmaní napadnutého rozhodnutia a oboznámení sa s administratívnym spisom odporcu dospel k záveru, že opravný prostriedok navrhovateľa je dôvodný.

Zhodnotil, že spornou skutočnosťou v prejednávanej veci bola otázka zrejmej bezúspešnosti žiadosti navrhovateľa o priznanie nároku na právnu pomoc podľa zákona o bezplatnej právnej pomoci.

Dodal, že pojem zrejmej bezúspešnosti v spore bol v našom právnom poriadku pôvodne obsiahnutý len

v § 138 ods. 1 O.s.p. v súvislosti s posudzovaním návrhu účastníka konania o oslobodení od platenia súdnych poplatkov, keď O.s.p. pre priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov vylučuje zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Občiansky súdny poriadok však konkrétne neupravuje, čo je potrebné pod týmto pojmom rozumieť. Zákon o bezplatnej právnej pomoci príkladmo uvádza, načo je potrebné prihliadať pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti sporu, keďže jednou z podmienok pre priznanie tohto nároku je, že nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu. Pri aplikácii § 138 O.s.p. všeobecné súdy judikovali, že o zrejmu bezúspešnosť sa jedná najmä vtedy, ak už zo skutkových tvrdení žiadateľa je nepochybné, že mu vo veci nemôže byť vyhovené.

Krajský súd mal za to, že odporca svoj právny záver, že žiadateľ nespĺňa podmienky na poskytnutie právnej pomoci podľa zákona o bezplatnej právnej pomoci oprel o zistenie, že podľa zákonného znenia dôvodov prípustnosti dovolania, citovanej judikatúry a podrobného preskúmania samotnej žiadosti a doloženého spisového materiálu dospel k záveru, že nebol naplnený žiaden zo zákonných predpokladov dovolanie podať, teda nebola vylúčená zrejma bezúspešnosť. Odporca vyvodil existenciu zrejmej bezúspešnosti z toho, že navrhovateľ v dovolaní síce uviedol, že predmetné konanie trpí viacerými vadami, ktoré však bližšie nešpecifikoval, pričom stotožňujúc sa s právnym posúdením predmetnej veci všeobecnými súdmi konštatoval, že z predložených dokladov nezistil existenciu dôvodov naznačujúcich prípustnosť dovolania okrem iných aj v zmysle § 237 O.s.p.

Existenciu vád uvedených v § 237 O.s.p. skúma a na ne prihliada dovolací súd nielen na námietku dovolateľa, ale z úradnej povinnosti bez zreteľa na to, či dovolateľ existenciu vady tvrdil alebo netvrdil. Ak zistí, že rozhodnutie odvolacieho súdu trpí takouto vadou, toto rozhodnutie zruší.

Poznamenal, že v konaniach, v ktorých zákon ukladá súdu z úradnej povinnosti skúmať skutočnosť potrebnú pre zistenie skutkového stavu, resp. tiež vykonať dokazovanie nad rozsah návrhov účastníkov konania (§ 120 ods. 2 O.s.p.), je totiž zrejma bezúspešnosť, osobitne tak, ako je zadefinovaná v § 8 zákona o bezplatnej právnej pomoci, povahou veci vylúčená. Ide totiž o konania v tak citlivých veciach, že zákonodarca považoval za potrebné poskytnúť účastníkom širšiu ochranu ich práv tým, že uložil súdu povinnosť aktívne zisťovať skutočnosť a dôkazné prostriedky nad rámec návrhov účastníkov, ktorí by inak, napríklad z dôvodu neznalosti práva alebo faktickej či právnej nemožnosti určitý dôkaz obstať, boli na svojich právach a právom chránených záujmoch poškodení.

Pre naplnenie požiadavky § 6 ods. 1 písm. b/ zákona o bezplatnej právnej pomoci nestačí, že zrejmu bezúspešnosť sporu nemožno vylúčiť, ale je nevyhnutné, aby bezúspešnosť sporu žiadateľa bola tak jednoznačná, že je zrejma už na základe zbežného posúdenia veci. V opačnom prípade ide len o možnú bezúspešnosť sporu, ktorá osebe nevyklučuje žiadateľa z nároku na poskytnutie právnej pomoci podľa zákona o bezplatnej právnej pomoci.

Podľa súdu prvého stupňa treba mať na zreteli, že rozhodovanie o priznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci podľa zákona o bezplatnej právnej pomoci predstavuje obmedzenie práva na súdnu a inú právnu pomoc garantovaného ústavou, preto je nanajvýš nutné brať do úvahy čl. 13 ústavy tak, aby do tohto práva bolo zasiahnuté skutočne len v nevyhnutnej miere a vždy v súlade so zákonom.

Súd uviedol, že zväzil všetky uvedené skutočnosti a na ich základe a v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami podľa ustanovenia § 250q ods. 2 O. s. p. napadnuté rozhodnutie odporcu z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia (§ 250j ods. 2 písm. a) O.s.p. aplikovaného v zmysle § 250i ods. 2 O. s. p.) zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. S tým, že v novom konaní bude úlohou odporcu opätovne posúdiť žiadosť navrhovateľa z hľadiska splnenia podmienok ustanovených v ustanovení § 6 ods. 1 zákona o bezplatnej právnej pomoci, pričom vo vzťahu k zisťovaniu zrejmej bezúspešnosti je viazaný právnym názorom súdu vysloveným v tomto rozsudku (§ 250r O. s. p.).

Rozsudok krajského súdu napadol odporca včas podaným odvolaním podľa § 250s O.s.p. z dôvodu, že rozsudok súdu, ktorým bolo zrušené rozhodnutie správneho orgánu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci dôvodiac, že hlavný význam práva na právnu pomoc spočíva v tom, že orgány uvedené

v čl. 47 ods. 2 Ústavy SR (súdy, iné štátne orgány, orgány verejnej správy) majú zodpovedajúcu povinnosť nebrániť účastníkovi, aby v konaní pred nimi využíval právnu pomoc (II. US 60/08).

Zdôraznil, že napriek stanoveniu určitých podmienok, poskytovanie právnej pomoci tak, ako je zakotvené v zákone o poskytovaní právnej pomoci, predstavuje zlepšenie minimálnej právnej ochrany, ktorú zakotvuje Ústava SR. Štát žiadnym spôsobom negatívne nezasahuje do práva na súdnu a inú právnu ochranu. Práve naopak, preberá na seba pozitívny záväzok vo vzťahu k občanom v núdzi, a to v rozsahu, ktorý je prijateľný z hľadiska dlhodobej udržateľnosti. Keďže by bolo však neúnosné poskytovať právnu pomoc tohto druhu v absolútne všetkých prípadoch, t. j. bez stanovenia hranice odkázanosti a bez stanovenia rozsahu oblastí, v ktorých sa právna pomoc poskytuje (t. j. systémom „každému a vo všetkom“), pozitívny záväzok štátu, ktorý tento na seba dobrovoľne preberá, sa vzťahuje na zabezpečenie uplatnenia práva na súde prostredníctvom priznania nároku na poskytnutie právnej pomoci v obmedzených prípadoch.

Zákon o bezplatnej právnej pomoci v ustanovení § 8 uvádza demonštratívny výpočet dôvodov, pre ktoré považuje spor za zrejme bezúspešný, pričom toto ustanovenie nevyvoláva žiadne pochybnosti o svojom význame, ani pri uplatnení štandardných metód výkladu neprichádzajú do úvahy rôzne jeho výklady. Za výklad určitého ustanovenia nie je možné považovať názor, ktorým sa určité zákonné ustanovenie poprie, či celkom ignoruje. Na základe uvedeného odporca vyjadril názor, že „výkladom“ nie je možné zmeniť zmysel uvedeného ustanovenia natoľko, že predmetné ustanovenie bude v konečnom dôsledku ignorované. Názor krajského súdu tak nepovažoval za „ústavne konformný výklad“ tohto ustanovenia, ale za jeho negovanie a „pozbavenie platnosti“.

V zmysle uvedeného ustanovenia musí byť žiadateľ o právnu pomoc spôsobilý aspoň označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení dôležitých na zistenie skutkového stavu. Poznamenal, že v prípade navrhovateľa pritom nemožno predpokladať neznalosť práva, nakoľko konkrétne uvádzal zákonom vymedzené dôvody dovolania (a to, že sa v tej istej veci malo už právoplatne rozhodnúť, že postupom súdu mala byť účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom, že vo veci mal rozhodnúť vylúčený sudca), avšak bez toho aby uviedol konkrétne skutočnosti, či okolnosti, ktoré mali vyvolať tvrdený dovolací dôvod, teda ani neoznačil dôkazy na preukázanie týchto svojich tvrdení. V nadväznosti na uvedený stav odporca vykonal správnu úvahu za účelom posúdenia splnenia podmienky, že spor nie je zrejme bezúspešný, pričom dospel k záveru, že táto podmienka nie je splnená z dôvodu, že žiadateľ nie je schopný označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, ktoré sú dôležité na zistenie skutkového stavu.

Odporca uviedol, že si je vedomý skutočnosti, že krajský súd sa v svojom rozhodnutí odvoláva na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR. Podľa neho je však určité rozhodnutie súdu vyššieho stupňa záväzné pre súd nižšieho stupňa ako aj pre správny orgán len v konkrétnom prípade, na ktorý sa vzťahuje. Podporne by mohol slúžiť aj v ďalších obdobných prípadoch, nie však v situácii, keď sa judikatúra v danej oblasti ešte vyvíja, nemožno ju považovať za ustálenú a v obdobných prípadoch existujú rozdielne, protichodné rozhodnutia súdov.

V tejto súvislosti odporca poukázal na viaceré rozhodnutia všeobecných súdov v obdobných prípadoch - rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Sžo/36/2011, rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Sžo/56/2013, rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Sžo/59/2012, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 2Sžo/39/2013 zo dňa 24.09.2014 a sp. zn. 7Sžo/29/2013 zo dňa 30.04.2015, ktorými Najvyšší súd SR potvrdil rozhodnutia odporcu v obdobných veciach.

Odporca nesúhlasil s názorom krajského súdu prezentovanom v napadnutom rozhodnutí, nakoľko z vyššie uvedených rozhodnutí súdov podľa odporcu jednoznačne vyplýva, že ustanovenie § 8 zákona o poskytovaní právnej pomoci nie je v rozpore s Ústavou SR a žiadnym spôsobom nezasahuje do práva navrhovateľa na právnu pomoc, čo majú potvrdzovať aj nasledovné rozhodnutia Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva - uznesenie ÚS SR č. II. ÚS 253/2013-24 zo dňa 25.04.2013, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 15.02.2005 vo veci Steel and Morris v. Spojené

kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska, rozhodnutie Výboru ESLP zo dňa 26.06.1996 vo veci Thaw v. Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska - sťažnosť č. 27435/95, rozhodnutie Výboru ESLP vo veci Stewart - Brady v. Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska - sťažnosť č. 37371/97, zo dňa 02.07.1997.

V ďalšom dodal, že odporca sa v prejednávanom prípade zaoberal posudzovaním otázky zrejmej bezúspešnosti sporu, keďže zákon stanovil ako jednu z podmienok pre možnosť priznania nároku na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, že nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu. Účelom prijatia zákona o poskytovaní právnej pomoci bolo zabezpečiť prístup súdu tým žiadateľom v hmotnej núdzi, ktorým evidentne hrozí ujma na ich právach z dôvodu, že nemajú finančné prostriedky na zaplatenie právneho zastúpenia v ich veci. Skúmanie otázky možného reálneho poškodenia ich práv, resp. právom chránených záujmov súvisí s tým, či by mohli byť úspešní (s prihliadnutím na hmotnoprávne a procesnoprávne predpisy) vo veciach, v ktorých žiadajú o priznanie, resp. o poskytnutie právnej pomoci. Posúdenie tejto otázky patrí do právomoci odporcu, ktorý musí každú vec posudzovať individuálne, a to s prihliadnutím na osobitosti v jednotlivých prípadoch.

Konštatoval, že je možné, že záver odporcu o bezúspešnosti sporu nemusí byť vždy súladný s následným rozhodnutím príslušného súdu, do právomoci ktorého patrí rozhodovať vo veci samej. Odporca však má povinnosť zaoberať sa zrejmu bezúspešnosťou sporu a len v prípade, ak konštatuje, že nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu (za predpokladu splnenia ostatných podmienok stanovených v § 6 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci), môže priznať žiadateľovi nárok na právnu pomoc. Vzhľadom na to, že poskytovanie právnej pomoci prostredníctvom odporcu a ním určených advokátov je hradené štátom zo štátneho rozpočtu, je nevyhnutné, aby Centrum pri posudzovaní splnenia podmienok nároku na právnu pomoc postupovalo v zmysle zákonných ustanovení, ktoré tieto podmienky upravujú. Prípady, kedy je spor považovaný za zrejme bezúspešný, sú v ustanovení § 8 zákona o poskytovaní právnej pomoci uvedené demonštratívne, avšak na tieto prípady je odporca povinný prihliadať vždy. Nepriznaním nároku na poskytnutie právnej pomoci pre zrejmu bezúspešnosť sporu nezaniká možnosť žiadateľa, aby si dovolanie podal a súčasne zvažil, či sa neobráti na Slovenskú advokátsku komoru so žiadosťou o informáciu o advokátoch, ktorí poskytujú bezplatnú právnu pomoc v zmysle § 24 ods. 4 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Nepriznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci odporcom znamená len to, že žiadateľovi v konkrétnom konaní nebude hrať náklady na právne zastúpenie štát zo štátneho rozpočtu.

Na základe vyššie uvedených skutočností odporca navrhol, aby odvolací súd rozhodol tak, že mení rozsudok krajského súdu tak, že potvrdzuje rozhodnutie odporcu alebo rozsudok krajského súdu zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Navrhovateľ sa v zákonom stanovenej lehote k odvolaniu odporcu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a jednomyseľne dospel k záveru, že odvolanie odporcu nie je dôvodné, pretože napadnutý rozsudok je vo výroku vecne správny; preto ho po preskúmaní opodstatnenosti odvolacích dôvodov postupom podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. potvrdil. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 25.01.2017 potom, čo deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli a internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk) najmenej päť dní vopred (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Podľa § 244 ods. 1, 2 a 3 O.s.p., v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. V správnom súdnictve preskúmajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a

právnických osôb v oblasti verejnej správy. Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté.

Podľa § 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci, tento zákon ustanovuje podmienky poskytovania právnej pomoci, postup fyzických osôb a príslušných orgánov v konaní o nároku na priznanie právnej pomoci a inštitucionálne zabezpečenie poskytovania právnej pomoci.

Podľa § 4 ods. 1 písm. a) zákona o poskytovaní právnej pomoci, na účely tohto zákona je právnou pomocou poskytovanie právnych služieb osobe oprávnenej podľa tohto zákona v súvislosti s uplatňovaním jej práv, ktoré zahŕňajú najmä právne poradenstvo, pomoc pri mimosúdnych konaniach, vrátane sprostredkovania riešenia sporov formou mediácie spisovanie podaní na sudy, zastupovanie v konaní pred súdmi a vykonávanie úkonov s tým súvisiacich a úplné alebo čiastočné uhrádzanie nákladov s tým spojených.

Podľa § 6 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci, fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

- a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,
- b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a
- c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčísliť v peniazoch.

Podľa § 6a ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci, ak príjem fyzickej osoby presahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a súčasne nepresahuje 1,6-násobok uvedenej sumy a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom, má právo na poskytnutie právnej pomoci určeným advokátom alebo centrom pri splnení podmienky finančnej účasti vo výške 20% trov právneho zastúpenia podľa osobitného predpisu; splnenie podmienok podľa § 6 ods. 1 písm. b) a c) tým nie je dotknuté. Ustanovenie § 6 ods. 2 sa použije primerane.

Podľa § 8 zákona o poskytovaní právnych služieb pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti sporu centrum prihliadne najmä na to, či právo nezaniklo uplynutím času, či sa právo nepremĺčalo a či je žiadateľ schopný označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, ktoré sú dôležité na zistenie skutkového stavu.

Predmetom odvolacieho konania v preskúmvanej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd prvého stupňa zrušil rozhodnutie odporcu, ktorým odporca navrhovateľovi nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci podľa zákona o poskytovaní právnej pomoci a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Odvolací súd po vyhodnotení odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu v zmysle ustanovenia § 219 ods. 2 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov vo veci samej spolu so správnu citáciou dotknutých právnych noriem uvedených v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku.

Z obsahu napadnutého rozhodnutia odporcu vyplýva, že dôvodom jeho vydania bola skutočnosť, že správny orgán na základe priložených listinných dokladov mal za preukázané, že navrhovateľ ako žiadateľ nespĺnil zákonnú podmienku obsiahnutú v ustanovení § 6 ods. 1 písm. b) zákona o poskytovaní právnej pomoci, v zmysle ktorej fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu. Uvedená podmienka je pritom nevyhnutným predpokladom na poskytnutie právnej pomoci v zmysle § 6 ods. 1 cit. zákona, s poukazom na to, že úspešným žiadateľom v konaní o priznanie nároku na právnu pomoc môže byť len ten, kto súčasne

preukáže splnenie všetkých troch podmienok v zmysle cit. § 6 ods. 1 uvedeného zákona.

Odporca v predmetnej veci posudzoval otázku zrejmej bezúspešnosti sporu na základe žiadosti navrhovateľa o poskytnutie bezplatnej právnej pomoci a priložených dokladov, a to z hľadiska splnenia všetkých zákonných podmienok, čím postupoval v súlade s citovaným zákonným ustanovením. Vzhľadom k tomu, že z dokladov predložených navrhovateľom vyplynulo, že navrhovateľ sa v správnom konaní vedenom u odporcu domáhal priznania nároku na právnu pomoc vo veci vedenej na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 7C/47/2012 o náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 800.000 Eur, konkrétne vo veci ním podaného dovolania voči rozsudku Krajského súdu v Trenčíne, č. k. 19Co/276/2012-46 zo dňa 13.09.2012, ktorým bolo napadnuté rozhodnutie prvostupňového súdu (ktorým bola žaloba odmietnutá ako predčasne podaná) potvrdené, dospel odporca k záveru, že zo strany navrhovateľa došlo k predčasnému podaniu žaloby, nakoľko tento sa svojich nárokov domáhal na súde pred uplynutím zákonom stanovenej 6 - mesačnej lehoty na predbežné prerokovanie nároku. Uvedené skutočnosti mal odporca za dostačujúce pre konštatovanie zrejmej bezúspešnosti sporu, a teda nenaplnenie druhej podmienky pre priznanie nároku na právnu pomoc. Vzhľadom k tomu, že nesplnenie čo i len jednej z podmienok podľa § 6 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci má za následok negatívne rozhodnutie o žiadosti žiadateľa, odporca sa zvyšnými podmienkami ďalej nezaoberal.

Odvolací súd dáva do pozornosti odporcu, že odporca ako príslušný správny orgán, za účelom rozhodnutia o nároku fyzickej osoby na poskytnutie právnej pomoci musí skúmať splnenie všetkých zákonných podmienok ustanovených v právnej norme § 6 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci, a teda musí sa venovať aj zrejmej bezúspešnosti sporu ako jednej zo zákonných podmienok na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, pretože bez splnenia tejto podmienky, nemožno žiadaný nárok na poskytnutie právnej pomoci priznať, hoci by žiadateľ ďalšie dve podmienky splnil.

V súvislosti s inštitútom zrejmej bezúspešnosti v spore odvolací súd dáva ďalej do pozornosti, že tento inštitút nie je výslovne definovaný Občianskym súdnym poriadkom ani iným právnym predpisom, avšak zo zákona o poskytovaní právnej pomoci možno vyvodiť, predovšetkým na čo je potrebné prihliadať pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti sporu ako jednej z podmienok pre priznanie nároku na poskytovanie právnej pomoci s tým, že všeobecné sudy judikovali, že o zrejmu bezúspešnosť sa jedná najmä vtedy, ak už zo skutkových tvrdení žiadateľa je nepochybné, že mu vo veci nemôže byť vyhovie.

Podľa odvolacieho súdu odporca svojím postupom v podstate preskúmal správnosť a zákonnosť postupu okresného a krajského súdu ako aj prvostupňového a druhostupňového rozsudku. Záver o bezúspešnosti sporu tak nebol výsledkom zbežného posúdenia veci, ale právneho posúdenia na vec sa vzťahujúcich ustanovení zákona vo vzťahu k správnosti postupu súdov. Pokiaľ odporca po vlastnom právnom posúdení veci konštatoval, že nie je možné vylúčiť zrejmu bezúspešnosť sporu, s týmto záverom sa odvolací súd, tak ako predtým súd krajský, nemohol stotožniť. Pri formulovaní svojho záveru vychádzal odvolací súd z toho, že pre nenaplnenie požiadavky § 6 ods. 1 písm. b/ zákona o poskytovaní právnej pomoci nestačí, že zrejmu bezúspešnosť sporu nemožno vylúčiť, ale je nevyhnutné, aby bezúspešnosť sporu žiadateľa bola tak jednoznačná, že je zřejmá už na základe zbežného posúdenia veci, t.j. „bije do očí“. V opačnom prípade ide len o možnú bezúspešnosť sporu, ktorá sama o sebe nevyklučuje žiadateľa z nároku na poskytnutie právnej pomoci.

Navyše, pri dovolacom konaní, je už z povahy veci vylúčená zřejmá bezúspešnosť sporu, nakoľko dovolací súd musí skúmať z úradnej povinnosti, či dovolaním napadnuté rozhodnutie nie je zaťažené niektorou z väd podľa § 237 O.s.p., a to aj vtedy, ak prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. nie je namietaná dovolateľom.

Vzhľadom na uvedené nemôže obstať tvrdenie odporcu, že navrhovateľ v konaní o žiadosti na priznanie nároku na právnu pomoc bližšie nekonkretizoval žiaden z ním tvrdených viacerých dovolacích dôvodov, tieto len vymenoval bez bližšej špecifikácie, bez podloženia konkrétnymi okolnosťami či akýmkoľvek dôkazmi. Takého tvrdenie odporcu vyhodnotil odvolací súd ako nedostačujúce pre skonštatovanie zrejmej bezúspešnosti sporu.

Za stavu, že pre účely posudzovania nároku navrhovateľa na priznanie poskytnutia právnej pomoci bola rozhodujúca otázka zrejmej bezúspešnosti, odvolaciu súdu nezostáva nič iné ako konštatovať, že právny záver krajského súdu, ktorý zrušil napadnuté rozhodnutie odporcu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, bol v súlade so zákonom.

Krajský súd sa posudzovanou vecou dôsledne zaoberal a vyvodil správne skutkové aj právne závery, ktoré náležite aj odôvodnil, a s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje. Navyše odvolací súd zistil, že odvolanie odporcu neobsahuje také právne relevantné tvrdenia a dôkazy, ktoré by mohli ovplyvniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu s poukazom na § 250l ods. 2 O.s.p. v spojení s § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil. Odporca je v ďalšom povinný postupovať v línii načrtnutej rozsudkom krajského súdu.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že navrhovateľovi, ktorý v tomto konaní mal úspech, ich náhradu nepriznal, nakoľko si ich neuplatnil a ani zo spisu mu žiadne nevyplývajú (§ 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p., § 250k ods. 1 O.s.p. s použitím § 246c ods. 1 vety prvej O.s.p.).

S poukazom na ustanovenie § 492 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok postupoval odvolací súd v konaní podľa predpisov účinných do 30.06.2016 (zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.